

HEI ANNA BIRKELAND OLERUD

[AKTUELT](#) | [IDEER](#) | [KULTUR](#) | [BØKER](#) | [PÅFYLL](#) | [PORTALEN](#)

ANMELDELSER / ARKITEKTUR 00:00 - 25. oktober 2019

Alle bekker små

Den gjenåpnede Hovinbekken er en glitrende strime av håp i det generiske marerittet Ensjøbyen.

Små grep kan gjøre underverker: Hvis man er litt nærsynt, er bekkeløpet ned Gladengveien mot Ensjø Torg et nydelig stykke byrom i en ikke helt vellykket bydel.

Gaute Brochmann

Arkitekt. Skriver om arkitektur og byutvikling i Morgenbladet.

Camilla Alexandra Lie

Fotograf

Femten år etter at planen for «Ensjøbyen» ble vedtatt, er den nye bydelen i ferd med å ta form. Litt forenklet kan man si at det ser ut til å bli et skikkelig mislykket prosjekt. Ensjø, som igjen er en del av

Norgeshistoriens største byutviklingsprosjekt

«Hovinbyen», ligger i den litt

udefinerte sonen mellom urban murby (Kampen) og inngangen på Groruddalen (Økern) med sin industri og sine drabantbyer.

Denne mellomposisjonen er på svært uheldig vis tatt opp i Ensjøbyens plan og bebyggelse. Her ligger de mange nye boligene hverken i den klassiske kvartalsstrukturen slik vi kjenner den fra 1800-tallet, eller plassert i parkområder som drabantbyene fra midt på 1900-tallet. I stedet har Ensjø fått det verste fra begge verdener. Masse digre bolighus med høy tetthet, ingen gårdsrom eller bygater, men heller ikke store parkanlegg og forseggjorte grøntområder.

Det vil si, ingen grøntområder unntatt en bekk.

Den er til gjengjeld skikkelig fin, og derfor er det temmelig urettferdig å starte en tekst om den gjenåpnede Hovinbekken på denne måten. Hvis du går fra Ensjø torg og nordover Gladengveien med nesen helt nedi den klukkende strømmen, er det presise steinarbeidet langs breddene og den mer organiske tilnærmingen nedi selve bekkeløpet bra løst, mens alt fra beplantingen til broer fremstår som helt forbilledlig.

Men hva hjelper det, så snart du løfter blikket og blir overveldet av brede bilveier, halvgamle bilforhandlere og overdimensjonerte boligblokker?

«Litt», det er svaret. Det hjelper absolutt litt. Og det er i alle fall ingen overdrivelse å si at den gjenåpnede Hovinbekken er det beste som har skjedd Ensjø.

Landskapsarkitektenes seier. I likhet med flere andre av Oslos elver og bekker, ble Hovinbekken i løpet av atten- og nittenhundretallet bit for bit lagt i rør under bakken. Erkjennelsen av at dette ikke var en udelt god idé kom allerede på 1970-tallet. Men under planarbeidet med «Ensjøbyen» på starten av 2000-tallet, var det ingen selvfølge at Hovinbekken skulle opp i dagen i det omfanget vi ser i dag.

ANMELDELSE

Av Bjørbekk & Lindheim
landskapsarkitekter

Bekkeåpning av Hovinbekken

Mellom Hasle og Ensjø, Oslo

Først via initiativ og press fra blant annet Oslo Elveforum, Naturvernforbundet og fagetater i kommunen fikk man bestilt og produsert rapporten *Hovinbekken, skisseprosjekt*, utarbeidet av blant annet Snøhetta. Dette arbeidet skulle tjene som brekkstang og grunnlag for at Friluftsetaten i 2006 utlyste en konkurranse for å få frem helhetlige løsninger for utvikling av de nye parkene og bekkedragene på Ensjo. Bjørbeek & Lindheim landskapsarkitekter vant konkurransen. Og de skal ha all ære for både utholdenhet og faglige valg i de over ti årene som har fulgt siden.

Det er nemlig ingen selvfølge at man skal få til et så omfattende og helhetlig prosjekt som Hovinbekken er blitt. Mange ulike aktører innen både offentlige etater og kommersielle utbyggere har nok trengt solid bearbeiding underveis. Ikke bare med selve bekken, men med det overordnede arbeidet med å etablere det som gjerne kalles «en blågrønn infrastruktur». Altså et bånd av park og vegetasjon fra dammene utenfor Teglvirket skole rett sør for Ring 3 via boligene på Tiedemannsjordet ned Gladengveien og til Ensjo torg.

Dermed er helheten ivaretatt. Mens kvaliteten bit for bit i selve den praktiske håndteringen av vann, stein, stål og planter også fremstår som forbløffende forseggjort og gjennomtenkt.

Setter resten i relieff. Dessverre blir altså denne kvaliteten desto mer tydelig i møte med de nybygde omgivelsene som sådan. I likhet med de store boligprosjektene på Løren og Hasle, er inntrykket av Ensjo at noe har gått skikkelig galt. Det *kan* selvsagt være fordi hus ser litt stusslige ut når de er nye. Trærne er små, uteområdene halvferdige og gatene liksom ikke skikkelig bodd inn. Og på plankart over Ensjo ser det ut som om bilforretningene skal ut og enda flere

gigantiske boligprosjekter skal inn. Riktignok uten at de prospektene fremstår som så mye mer fristende enn dagens situasjon.

Jeg har derfor ikke noe behov for å nyansere vekk den ugne magefølelsen jeg får av dette området. Hvis man sammenligner de nye boligprosjektene på Ensjø med størrelsen på husene, utforming og organisering av gateplan på Kampen eller Lille Tøyen hageby som ligger som naboer mot nord og vest, kommer Ensjø skrekkelig dårlig ut.

Og nåde den som kommer og sier at vi på grunn av miljøhensyn er *nødt* til å bygge akkurat på denne måten, med høye boligårn, tett i tett, uten noen fornuftig bymessig struktur i bunn. Denne koblingen mellom miljøkamp (knutepunkt) og kommersielle krefter i eiendomsbransjen må være den skadeligste enkeltsituasjonen for norsk byutvikling i Norge etter år 2000.

Dårlig plan ikke en dødsdom. Midt i dette pusler altså Hovinbekken seg av sted som en påminnelse om at det faktisk er mulig å få til noe virkelig *bra*. Ikke bare «best mulig ut fra håpløse forutsetninger», som litt flid i fasadene hist og pist, slik man ser i noen av husene bekken svinger seg elegant mellom.

Kort sagt er bekken det enestående, strukturerende grep som tilfører området særpreg og en form for identitet. Ikke et hvilket som helst sted i Oslo eller verden – som ellers er den krypende følelsen man sitter igjen med på Ensjø.

Det er kanskje et litt for magert grep til å redde bydelen, selv om den virkelig gjør sitt beste. I alle fall per nå. For byutvikling er heldigvis ikke bare et endelig resultat av store planer. Summen av små grep og gode bevegelser på gressrotnivå kan gjøre underverker. Og her bør Hovinbekken virkelig fungere som en spore for alle som vil vel.

For som kjent: Mange bekker små ...

Takk for at du har kjøpt Morgenbladet. Du har tilgang til alle artikler tilbake til 1993. For å dykke videre inn i Morgenbladet, bruk menyen i toppen eller lenkene under denne artikkelen.

[GRORUDDALEN](#)
[ENSJØ](#)
[OSLO](#)
[LANDSKAPSARKITEKTUR](#)
[ARKITEKTURANMELDELSER](#)
[ARKITEKTUR](#)
[GAUTE BROCHMANN](#)

Annonse

Mest lest

Sun Heidi Sæbø er konstituert som redaktør i Morgenbladet

22.10.19

Menneskesinnet er slitesterkt, skriver Kyrre Wathne.

23.10.19

Alt hva mødrene har grublet

25.10.19

Siste

Tilbake til naturen?

28.10.19

Ja visst gjør denne typen endring vondt

27.10.19

For fri og for uavhengig

27.10.19

**Prøv Morgenbladet nå,
og få inntil 40% rabatt!**

M MORGENBLADET
Morgendagens tanker i dag

For fri og for uavhengig

Den populære, danske radiokanalen 24syv legges ned på én ukes varsel.

KULTUR / ANMELDELSER

Regnskapet lyver ikke

Amerikansk urfolkskunst fra 100 år tilbake viser et politisk og

KULTUR / KOMMENTAR

Peter Handke har alltid vært forut for sin tid, skriver Ane Farsethås.

KULTUR / MUSIKK

Livredder og revolusjonær

– Gitaren var alt jeg hadde, sier Oslo-aktuelle Bombino om den mørkeste

KULTUR / ESSAY

Å skrive sitt liv med loddepenn

Rothschild tilfører noe friskt til et medium de fleste av oss tror vi forstår.

KULTUR / ANMELDELSER

Trygg på egen nasjonalitet

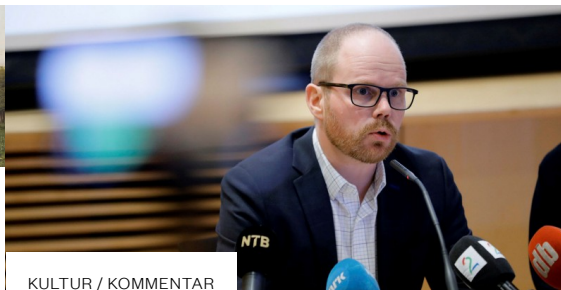
Seksuell og nasjonal forlegenhet blandes i georgisksvenske I morgen danser vi.

KULTUR / ANMELDELSER

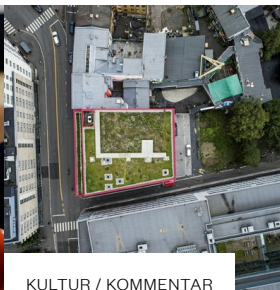
Blant borgere og bøketrær

Storpolitikken ulmer i de danske gullaldermalernes skoger og stuer.

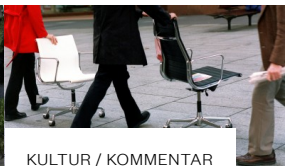
KULTUR / KOMMENTAR

VGs Tolga-dekning viser makten i de kyndige kryssklipp, skriver Bjarne Riiser Gundersen.

KULTUR / KOMMENTAR

Taket på Vega Scene er en liten forsmak på en grønn megatrend, skriver Gaute Brochmann.

KULTUR / KOMMENTAR

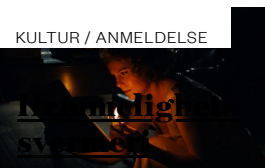
Nedbemanning er en vekstnæring, skriver Aksel Kielland.

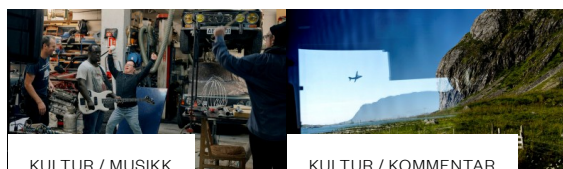

KULTUR / FILM

- Jeg forstår meg ikke på menn i dag

Det finnes nok av filmer om far og sønn, mener regissør Apolline

KULTUR / ANMELDELSER Den opprørte superhelten	KULTUR / ANMELDELSER Muset som tvangstøye	KULTUR / HØR NÅ HER frihet med en beknørd halside	KULTUR / ANMELDELSER Tidskollisjonen	KULTUR / ANMELDELSE Norske krigsfilmers natur er å gjøre det enkelt for publikum å velge side.
<u>HBOs «Watchmen» har lite til felles med tegneserien den henter sitt navn</u>	<u>Oslo arkitekturtriennale mislykkes fullstendig med</u>	<u>Hippie-eksperimentet på Hydra er et slags 1960-tall i et</u>	<u>Tora Dalsengs installasjon klør i hodet.</u>	<u>Norske krigsfilmers natur er å gjøre det enkelt for publikum å velge side.</u>

KULTUR / MUSIKK

KULTUR / KOMMENTAR

DNA? AND? tiltrekker seg stadig flere publikummere

I november går turen til Utrecht, i en seksjon kuratert av musiker Jenny

Når lokalpolitikere, vanlige folk og forskere står sammen, er det et veldig godt tegn, skriver Gaute Brochmann.

Sentralbord

Kundeservice: 23 36 05 00
E-post: abo@morgenbladet.no
Sentralbord: 21 00 63 00

Kronikker- og debattinnlegg sendes til:

debatt@morgenbladet.no
kronikk@morgenbladet.no

Adresse

Morgenbladet as
Christian Krohgs gate 16
0186 Oslo

Nyhetsbrev

Skriv inn e-postadressen din for å motta Morgenbladets nyhetsbrev hver tirsdag og fredag.

E-post

ABONNER

OM MORGENBLADET KONTAKT OSS PERSONVERN COOKIES VILKÅR ANNONSER ABONNEMENT LØSSALG E-AVIS PODCAST ANSATTE MIN SIDE

Alt innhold er opphavsrettslig beskyttet. Copyright: Morgenbladet. Konstituert ansvarlig redaktør og adm. direktør: Sun Heidi Sæbø.

Laget med Ramsalt Media

